

Levél Neelie Kroesnek, a digitális politikáért felelős EU-biztosnak

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) jogvédő szervezet álláspontja szerint aggodalomra ad okot a magyar kormánynek a Média törvény módosítására tett Javaslata, amely sajtóhírek szerint az Ön támogatását is bírja.

A TASZ álláspontja szerint a médiatörvények a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.) számos pontban uniós irányelvekbe ütközik, valamint az Európai Alapjogi Chartának sem felelnek meg. Emellett a Kormány által javasolt módosítások egyes pontokon a korábbi állapothoz képest is visszalépést jelentenek a sajtószabadság szempontjából.

Kérjük, vegye fontolóra az alábbi pontokat:

1. Kiegyensúlyozott tájékoztatás

(Javaslat szerinti törvényszöveg)

Smtv. 10. § Mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.

Smtv. 13. § A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közölt tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg.

A Kormány javaslata szerint „a pontos, gyors tájékoztatási kötelezettségre” vonatkozó részt az Smtv. 10.§-ába kerülne át a 13.§ (1) bekezdésből. Ez a változtatás azonban jogilag *semmilyen* jelentőséggel sem bír: ez továbbra is *ex ante* tartalom-szabályozás. Ráadásul a 10. § megsértéséért a Hatóság továbbra is szankciót szabhat ki (vö. Mttv. 181. § a kiegyensúlyozatlan tájékoztatásért kiróható szankció, Mttv. 203. § 39. pont médiaigazgatási szabály megsértésének számít az Smtv. bármely szakaszának megsértése).

A Javaslata szerint az Smtv. 13. § (2) kiegészül egy további mondattal, amely a korábbi állapotnál is súlyosabb beavatkozást enged az államnak. A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások *tájékoztatási kötelezettségét* külön törvény határozná meg az „arányosság” és a „demokratikus közvélemény biztosítása” érdekében. Ez azonban egy még közvetlenebb tartalmi beavatkozást jelent minden elektronikus média szerkesztési szabadságába, mint a hatályos törvény. Az *arányosság* követelménye teljesen értelmetlen a *tájékoztatási kötelezettség* kontextusában. Reményünket fejezzük ki, hogy az arányosság nem jelenti a politikai pártok hatalmi helyzete szerinti arányosságot a tájékoztatás tekintetében. A demokratikus közvélemény követelményét még sehol sem tudták kielégítően törvényben

definiálni – mert nem lehet: éppen attól demokratikus egy közvélemény, hogy azt nem törvény definiálja.

Felhívjuk figyelmét, hogy ezzel a ponttal összefüggésben Ön levelében hivatkozott, az EU Alapvető Jogok Chartájának 11. cikkelyére, amely a véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadságáról szól. Álláspontunk szerint az Ön támogatását is élvező módosítás a jelenlegi jogszabály szövegénél is korlátozóbb, amely nem egyeztethető össze az Alapjogi Chartával.

2. A származási ország elvének alkalmazása

(Javaslat szerinti törvényszöveg)

Mttv. 176. § (1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása a Magyar Köztársaság területére irányul, a Médiatanács határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb száznyolcvan napig kizárólag a Magyar Köztársaság területén terjesztett médiaszolgáltatás tekintetében a 187. § (3) bekezdés c)-d) pont szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

a) a médiaszolgáltatás nyilvánvalóan és súlyosan sérti az Smtv. 17. § (1) bekezdését, 19. § (1) vagy (4) bekezdését, vagy e törvény 9. §-át vagy 10. § (1)-(3) bekezdését,

Mttv. 177. § (1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatása a Magyar Köztársaság területére irányul, illetve terjesztése vagy közzététele a Magyar Köztársaság területén történik, a Médiatanács határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb száznyolcvan napig kizárólag a Magyar Köztársaság területén terjesztett médiaszolgáltatás tekintetében a 187. § (3) bekezdés c)-d) pont szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

A származási ország elvére vonatkozó módosítási Javaslat csak részben megfelelő. Felhívjuk a figyelmet, hogy önmagában az, hogy az 'Eljárás a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben' cím helyett 'Eljárás a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben jogmegkerülés esetén' kerül, ez önmagában normatív tartalmat nem keletkeztet. Az, hogy a Mttv. 176. § (1) és 177. § (2) módosul önmagában nem elegendő a származási ország elvének való megfeleléshez. Mivel a javaslat szerint a 178. § nem nyúlna a jogalkotó, ezért a rádiós médiaszolgáltatások, valamint az online és nyomtatott sajtótermékekre továbbra is, az eredeti módon felléphet a Médiatanács, függetlenül a származási ország elvétől. Felhívjuk a figyelmét arra, hogy az Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv preambulum (43) szerint „a származási ország elvének ellenére a tagállamok továbbra is hozhatnak olyan intézkedéseket, amelyek korlátozzák a televíziós műsorszolgáltatás szabad nyújtását, de csak az irányelvben megállapított feltételek mellett és meghatározott eljárás szerint.” A magyar törvény azonban a televíziós szolgáltatások mellett valamennyi médiatartalom esetén lehetőséget teremt a beavatkozásra, mégpedig olyan homályos célok alapján, mint a „közrend védelme, bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése, a közösségek elleni gyűlöletkeltés tilalmának megsértése, vagy a kiskorúak, a közegészség, a közbiztonság, a nemzetbiztonság és a fogyasztók, befektetők védelme”.

Továbbá nincs összhangban az uniós joggal az a felelősségi kérdés, amely szerint nem csak a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szembeni eljárást teszi lehetővé, hanem a műsorterjesztőt és a közvetítő szolgáltatót is felelőssé teszi a hozzáférés megszüntetése során Mttv. 189. § (6).

3. Nyilvántartásba vételi kötelezettség

(Javaslat szerinti törvényszöveg)

Mttv. 41. § (2) Az e törvény hatálya alá tartozó, a Magyar Köztársaság területén letelepedett médiaszolgáltató által nyújtott lekérhető médiaszolgáltatást, kiegészítő médiaszolgáltatást és a Magyar Köztársaság területén letelepedett kiadó által kiadott sajtóterméket – a szolgáltatás, illetve a tevékenység megkezdését követő hatvan napon belül – nyilvántartásba vétel céljából be kell jelenteni a Hivatalhoz. A nyilvántartásba vétel nem feltétele e szolgáltatás, illetve tevékenység megkezdésének.

Mttv. 45. § (8) (8) Amennyiben a nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat a médiaszolgáltató megsérti, a Hivatal – a 185. § (2) bekezdésben foglalt elvek figyelembe vételével – egymillió forintig terjedő bírságot szabhat ki.

Mttv. 46. § (8) Amennyiben a kiadó személyében változás következik be, a nyilvántartásban szereplő kiadónak kezdeményeznie kell a nyilvántartásban szereplő adatok módosítását. Ennek elmaradása esetén az alapító is kezdeményezheti a módosítást. Az erre irányuló eljárásra az (1)-(5) bekezdést megfelelően alkalmazni kell.

Mttv. 46. § (8a) Amennyiben a nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat a kiadó vagy az alapító megsérti, a Hivatal – a 185. § (2) bekezdésben foglalt elvek figyelembe vételével – egymillió forintig terjedő bírságot szabhat ki.

A nyilvántartásba vételi szabályok a Javaslat szerint a lekérhető-, a kiegészítő médiaszolgáltatásokra és sajtótermékek nyilvántartásba vétele nem lenne feltétele a szolgáltatás megkezdésének, de a tevékenység *folytatásának* igen. Ezzel csak a regisztrációs kötelezettség időpontját tolná el a Javaslat legfeljebb 60 nappal, de az továbbra is kötelező feltétele marad a sajtó- és médiaszabadság gyakorlásának. Fontos kiemelni, hogy a 'nyilvántartásba vétel megtagadása' és a 'nyilvántartásba vétel visszavonása' közt jogilag csak annyi a különbség, hogy a Javaslat szerint nem kell igazgatási díjat fizetni. E helyett viszont a Javaslat be kíván vezetni egy új szankciós lehetőséget. A javasolt új Smtv. pontok (45. § (8) és 46. § (8a) bekezdések) alapján a nyilvántartásba vételi szabályok megsértőit egy külön – 1 millió forintig (hosszvetőleg 5000 euro) terjedő – pénzbírsággal lehetne sújtani.

Ön levelében azt az álláspontot képviselte, hogy az Mttv. 41. § „minden média (különösen a sajtó és az on-line média) regisztrációját követeli meg, aránytalan korlátozásokat képezhet a szolgáltatások letelepedését és nyújtását illetően.” Jelezni kívánjuk, hogy a Javaslat jelenlegi formája szerint továbbra is fenn áll az Ön által kritizált helyzet.

4. Médiatartalomra vonatkozó követelmények

(Javaslat szerinti törvényszöveg)

Smtv. 17. § (2) A médiatartalom nem lehet alkalmas személyek, nemzetek, közösségek, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport kirekesztésére.

Üdvözljük, hogy az Smtv. 17.§ (2) bekezdésére vonatkozóan módosítási Javaslat született. Előremutató, hogy bárkinek a „nyílt vagy burkolt megsértése” a továbbiakban nem lesz szankcionálható. Csakhogy a „személyek, nemzetek, közösségek, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport”

kirekesztése még mindig tág teret biztosít a jogalkalmazás önkényének. A „bármely személy, többség, egyház és vallási csoport” önmagukban olyan fogalmak, amelyek ilyen fajta többlet jogi védelmét semmi sem indokolja, hiszen ezek a csoportok nem kiszolgáltatott csoportok, szemben a nemzeti, etnikai, vallási és szexuális kisebbségekkel.

5. Sajtótermék, médiaszolgáltatás

(Javaslat szerinti törvényszöveg)

Smtv. 1. § 1. Médiaszolgáltatás: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56-57. cikkében meghatározott, önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatás, amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A kormány javaslata a sajtótermék és a médiaszolgáltatás definícióját bővítené a „gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás” kitételével. Ez azonban továbbra sem ad választ arra az alapvetők kérdésre, hogy mi szükség van egy internetes és nyomtatott sajtótermékeket felügyelő közigazgatási hatóság felállítására. Szükséges kiemelni, hogy a médiatörvény egy új, eddig ismeretlen sajtófelügyeleti hatóságot hozott létre Magyarországon, ez pedig korlátozza a sajtószabadságot.

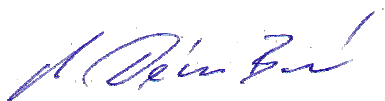
Tisztelt Kroes Biztos!

Engedje meg, hogy a fenti pontokon túl is felhívjuk a figyelmét további részletekre. Ön a vizsgálatát leszűkítette az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokról szóló Irányelvre a nélkül, hogy az Európai Unió alapértékének számító sajtó- és médiaszabadság szempontjait figyelembe vette volna az eljárása során. Nem vizsgálta, sem az elektronikus kereskedelmi szolgáltatásokról szóló irányelv, sem versenyjogi és hírközlési jogi szempontból a törvényeket.

A médiatörvény által felállított új ellenőrzési rendszer a sajtószabadságának eszményétől idegen, korlátozó szellemiséget képvisel, amely ilyen formában nem létezik máshol az Európai Unióban. Ezért kérjük, hogy felelős európai politikusként eljárva ne elégedjen meg ilyen szűk körű módosítással és az uniós irányelvek teljes rendszerének és szellemének tükrében folytassa a tárgyalásokat a magyar Kormánnyal.

Budapest, 2011. február 23.

Üdvözlettel:

Dénes Balázs, elnök
Társaság a Szabadságjogokért